

GREVLINGEN

MEDLEMSBLAD | NATURVERNFORBUNDET I OSLO OG AKERSHUS (NOA) | NUMMER 2 | 2024 | 43. ÅRGANG

Hovedtema

Redd de biologisk rike elvedalene i Oslo

Naturvernforbundet
Oslo og Akershus

AKTIVITETSKALENDER

Se NOAs hjemmeside og facebook-side for nærmere informasjon om arrangementene.

SMÅK PÅ NATUREN TURER

14.05. kl. 12:00 Tøyen torg, **23.05.** kl. 18:00 Skullerudstua, **26.05.** kl. 13:00 Markaporten Søndre Sandås, Sognsvann, **27.05.** kl. 11:00 Isdammen på Årvoll, **03.06.** kl. 18:00 Isdammen på Årvoll. Lær om spiselige ville vekster.

BLOMSTERVANDRING

19.06. kl. 17:45 oppmøte ved ferga til Hovedøya.

NATURPUSTTUR

30.05. kl. 18:00 på Markaporten Søndre Sandås, Sognsvann, **06.06.** kl. 17:00 Paradisbukta på Bygdøy, **19.06.** kl. 11:00 på Markaporten Søndre Sandås, Sognsvann, **15.08.** kl. 18:00 Paradisbukta på Bygdøy, **05.09.** kl. 12:00 Paradisbukta på Bygdøy, **10.10.** kl. 12:00 på Markaporten Søndre Sandås, Sognsvann.

KULTUR- OG NATURVANDRINGER

25.05. kl. 10:00 Oppmøte ved endeholdeplassen for trikken på Kjelsås. Vandring langs Akerselva til Arbeidermuseet. Samarbeid med Fortidsminneforeningen. Turens lengde: ca. 5 km og vi bruker ca. 3 timer.

31.08. kl. 10:00 Oppmøte ved Kirkeruinen i Maridalen. Vandring inn til Dausjø og over til Maridalen Velhus hvor turen ender. Man kan enten ta buss eller parkere bil ved Maridalen kapell.

Cephennum thoracicum, en rødlistet, sårbar billeart. Denne lille kortvingen ble påvist for andre gang i Norge ved Lysakerelva.
Foto: Stefan Olberg

INNHold

- Oslo – den blågrønne byen
- En egen verden
- Hvorfor er elvedalene så rike på naturtyper og arter?
- Truslene
- NOA sin visjon
- Elvedalsgruppa i NOA: Hva har vi gjort til nå?
- Omtale av hver elvedal, med kart og presentasjon av særlig biologisk verdifulle partier:
  - Lysakerelva
  - Mærradalsbekken
  - Hoffselva
  - Frognerelva
  - Akerselva
  - Hovinbekken
  - Alna (med Østensjøvannet)
  - Ljanselva
  - Ellingsrudelva
  - Gjersjøelva
- Generelt om Oslo kommunes (manglende) oppfølging av miljøltiltak for elvene
- Konklusjon

TELEFONEN VÅR ER BETJENT MANDAG TIL TORSDAG FRA KL 10.00 TIL KL 14.00

GREVLINGEN

Medlemsblad
Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus (NOA)
Sognsveien 231
0863 Oslo

Telefon 22 38 35 20
noa@naturvernforbundet.no
www.noa.no
Bankgiro 1280.05.02347

Redaktør:
Ingunn Lund-Vang
400 93 226
lundvangingunn@gmail.com

Forsidebildet:
Fra «urskogen» langs
Ljanselva, med fantastisk
fuglesang om våren!
Foto: Sigmund Hågvar

© Naturvernforbundet i
Oslo og Akershus 2024.
All tekst i artiklene kan fritt
gjengis med referanse til
Naturvernforbundet i Oslo
og Akershus' kvartalsskrift
Grevlingen, årgang,
nummer, artikkelforfatter
og artikkel. Fotografiene
skal kun kunne gjengis
etter innhentet tillatelse
av fotograf og Grevlingens
redaksjon.

ISSN 0803-6357

GI NATUREN EN STEMME BLI MEDLEM

MEDLEMSKONTINGENT
Hovedmedlem: 390,-
Familiemedlem: 450,-
Student: 200,-

Førsteårskontingent
Student: 50,-
Pensjonist: 200,-

Kontoret på Søndre
Sandås ved Sognsvann er
åpent mandag til torsdag
fra kl 10-14.

Grevlingen er miljøvennlig
produsert og derfor svane-
merket.

Trykk: itGrafisk
Opplag: 9.000

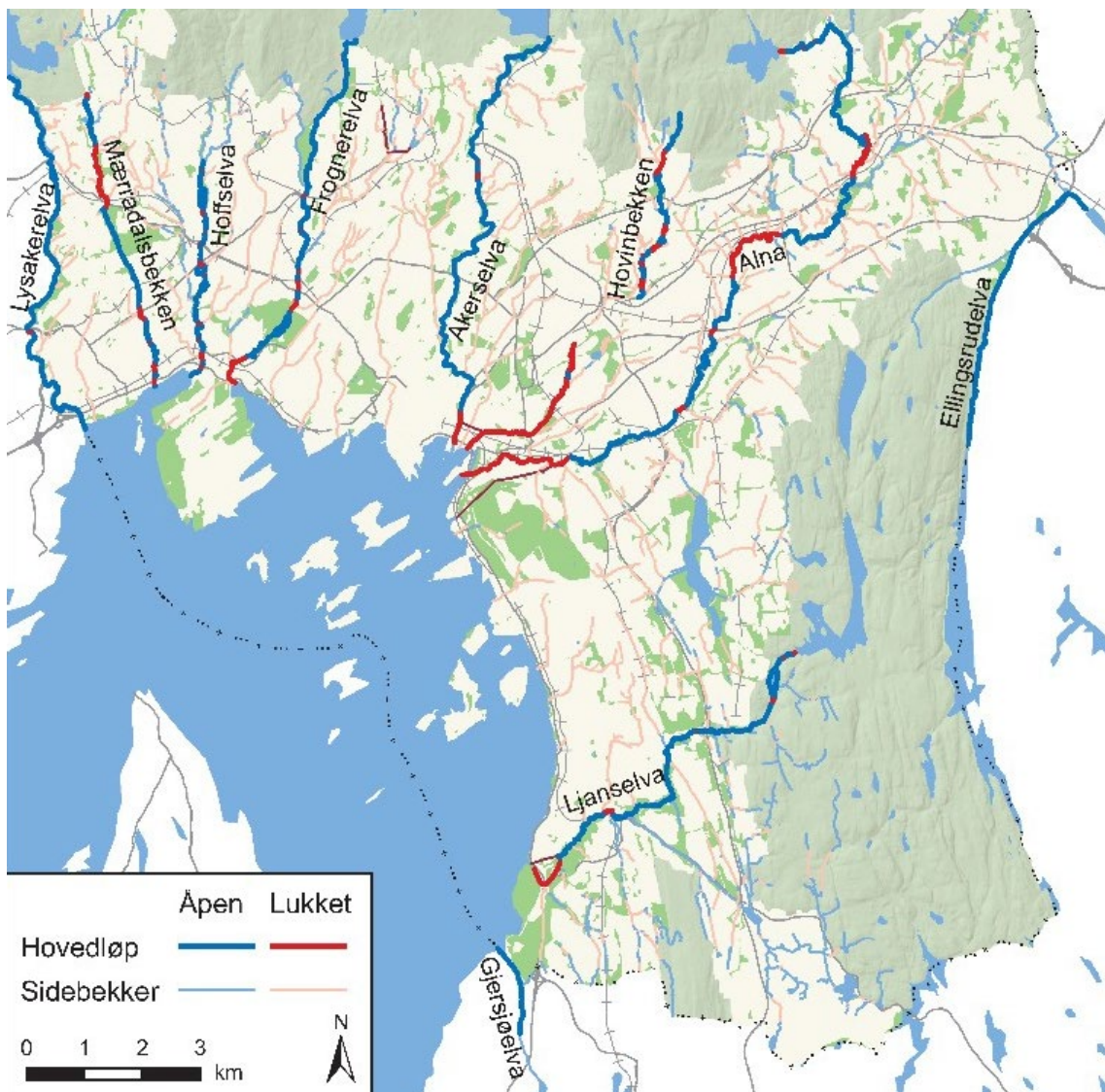

LEDER

Dette heftet er viet de ti elvedalene som skjærer seg gjennom Oslo by, fra Lysakerelva i vest til Gjer-sjøelva i øst. Elvemiljøene har mange verdier, både innen kulturminner, biologisk mangfold, og som rekreasjonsområder for befolkningen. Selv om mange av elvedalene er sterkt preget av nedbygging og elvelukking, har flere av dem fremdeles belter med verdifull natur. Noen partier fremstår som biologiske oaser, med viktige naturtyper og flere rødlistearter. NOA har en elvedalsgruppe som arbeider for at

de biologisk viktigste strekningene blir varig vernet etter naturmangfoldloven. Vi er også opptatt av at kantsonene sikres bedre gjennom plan- og bygningsloven, og at miljøet langs elvene blir ivarettatt i kommunens arealplan. Dette arbeidet skjer i samarbeid med blant annet Oslo Elveforum. Her kan du lese om de spennende elvedalene, deres verdier, trusler og NOA sitt engasjement.

Sigmund Hågvær og Ingunn Lund-Vang, redaktør

Byen med de ti elvene. Dette oversiktskartet er hentet fra osloelveforum.org. Detaljkart for hver elvestrekning ville tatt for stor plass i dette heftet. Gode kart finnes på norgeskart.no og i disse to publikasjonene: Oslo Elveforum 2019. Turguide. Hvordan finne Oslos bekker og elver med bane, buss, trikk og tog. 32 s. Oslo Elveforum 2023. En blågrønn visjon for byens vassdrag. 116 s.

DIKT

Av Sigmund Hågvar

Å være naturverner

Å være naturverner
er å delta
i redningsaksjoner.

La oss redde verdier
inn i fremtiden.
La oss ta mangfoldet
omsorgsfullt
videre.

Ikke bare fordi
vi har egeninteresser.
Ikke bare fordi
annet liv
har lengre hevd
på kloden.

Men fordi
klodens fremtid
og evolusjonen
trenger det.

I hvert fall
føles det
slik.

Og elvedalene
i hovedstaden
er slike
biologiske
juveler.

Som vi må redde.

Det kjennes bra
å være med
på det.

Elvedalene har en spennende og variert flora. Her den vakre maigull, et tidlig vårtegn i Ljanselvdalen. Foto: Sigmund Hågvar

Oslo – den blågrønne byen

Med kilder i Marka renner hele ti elver gjennom Oslo by og tømmer seg i fjorden. Elvene nevnes med en viss stolthet av dem som styrer byen, for de gjør at Oslo kan fremstå med en «blågrønn» struktur. Disse fossende, strømmende, sildrende og ofte kroket elveløpene er hardt prøvet gjennom tidene. Noen steder er all natur borte langs vannstrengen, og visse elvestrekninger ligger fremdeles i rør under byen. Men andre steder er elveløpet kantet av verdifull rest-natur.

Flere elver, som Akerselva og Alna, har en lang industrihistorie bak seg og var «arbeidshester» for møller, sager og annen industri i mange hundre år. Akerselva har vært en stinkende kloakk og en søppel-elv for bare hundre år siden. I dag går laks og ørret opp for å gyte, og folk bader der. Kommunen har gradvis klart å lede kloakk over i renseanlegg, og visse elvestrekninger som var lukket er blitt åpnet. En viktig pådriver for å ta vare på byens elver og deres nærmiljø har vært Oslo Elveforum, og i dag har hver elv en venneforening. Flere av elvene har ennå partier av svært verdifull natur langs vannstrengen. Det er disse grønne beltene som er hovedfokus i dette nummeret av Grevlingen.

Elvene forbinder tre viktige arbeidsområder for NOA, nemlig Marka, byen og fjorden. Mange innbyggere vet lite om hvilke oaser disse kløftene kan være. Man bare passerer over dem på travle broer, med bil, trikk eller tog. Men det er også dem som går lange turer elvelangs. Som nyter det beste av hovedstadens grønstruktur.

Litt om OSLO ELVEFORUM

Oslo Elveforum er en privat organisasjon, opprettet i år 2000, som har gjort en fantastisk innsats for Oslos vassdrag og elvedaler. Hver elv har sin vennegruppe. Forumet, og spesielle ildsjeler i den, har mottatt høythengende priser. I 2023 utgav Oslo Elveforum en fyldig og flott publikasjon som omtaler alle vassdragene: «En blågrønn visjon for byens vassdrag». Der presenterer Oslo Elveforum seg slik:

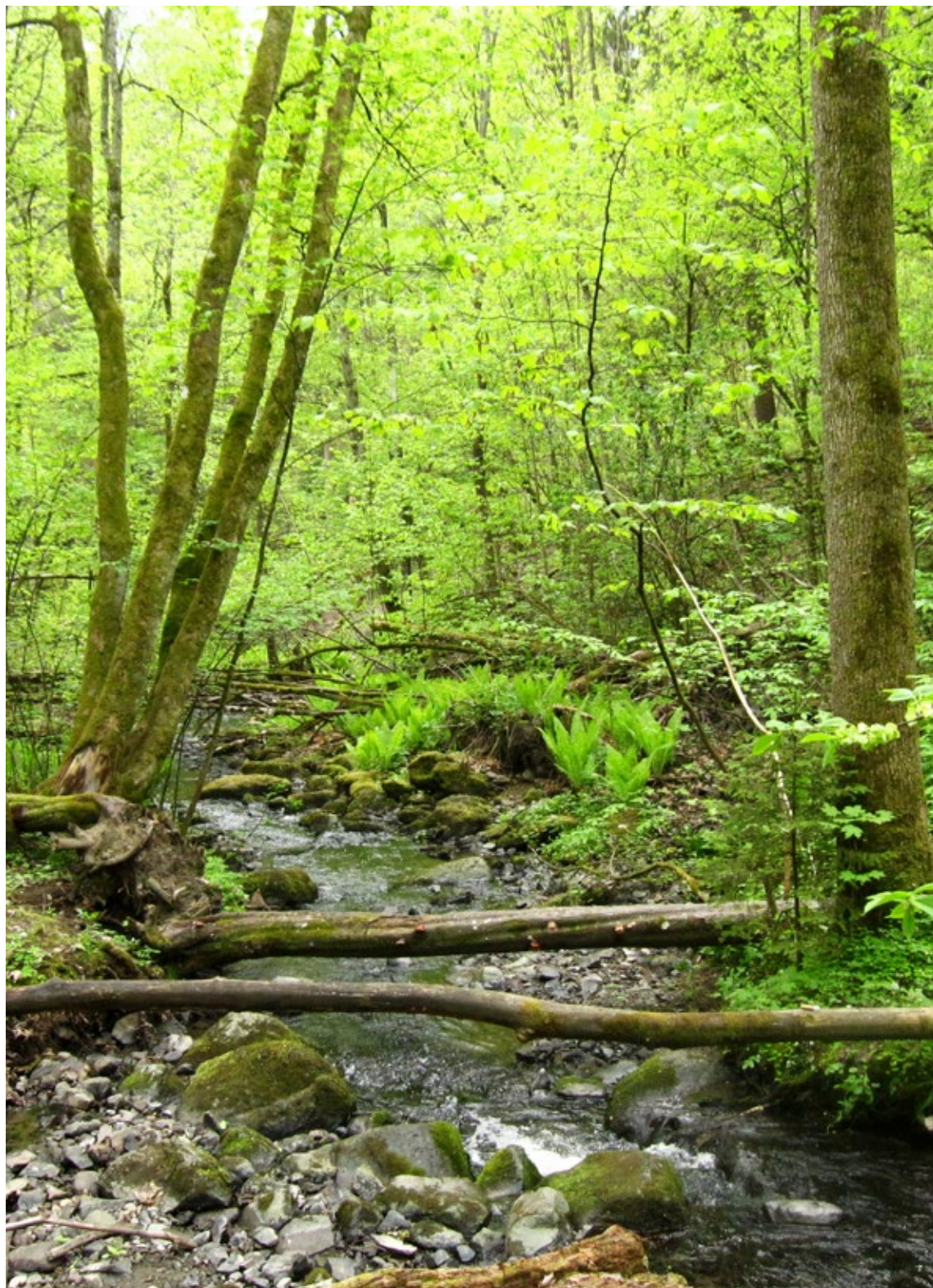
Vår oppgave er å bidra til vern, rehabilitering og gjenåpning av byens vassdrag i byggesonen. Vi arbeider for at byens vassdrag skal være friske og rene, åpne og tilgjengelige for befolkningen. I et klimaperspektiv – med våtere og villere vær – er gjenåpning svært viktig. Kantsoner og grøntområder må bevares og videreutvikles, og det må anlegges gode turstier langs alle vassdrag. Vannet skal være rent, og med fisk. Oslo Elveforum uttaler seg om alle plansaker og en rekke byggesaker langs elver og bekker og om andre relevante plandokumenter. Vi protesterer alltid hvis det skal bygges innenfor 20- eller 12-metersbeltet langs elver og bekker. Vi arrangerer guidete elvvandring, og vi bistår skoler som ønsker å adoptere en elvestrekning.

www.osloelveforum.no

En egen verden

Grensen mellom ikke-natur og natur er ofte skarp i elvedalene. Stiger du ned i en slik dal på vårparten, er det som brått å komme inn i en annen verden. Fra asfalt og trafikk kan du møtes av jublende fuglesang, storvokste trær og vårens blomster. Nederst i dalen, langs elven, kan du sette deg ned og lytte til elvens lyder, mens travelhetens lydbilde er borte. Eller du kan gå – nedover eller oppover – for her er ofte fine stisystemer. Elvedalene har så mange verdier: Rekreasjon og friluftsliv, industrihistorie og et rikt biologisk mangfold. Har du øynene med deg, kan du

telle mange treslag, og oppdage mange plantearter. Noen steder er skogbildet urskogsaktig, med nedfalne stammer og mye død ved. Spettene liker seg her, og i orekrattet langs elva er tettheten av sangfugler noe av det høyeste man har målt. Nasjonalfuglen fossekallen boltrer seg i vannet og den vakre vintererla flyr kvitrende langs breddene. De som har kunnskap om moser, lav, sopp eller insekter finner spennende arter langs elva, på gamle trær, i død ved og i andre miljøer.

Mærradalen i slutten av mai er en frodig, grønn oase. Foto: Sigmund Hågvar

Hvorfor er elvedalene så rike på naturtyper og arter?

Fra naturens side har Oslo-gryta trolig landets største mangfold av naturtyper og arter. Det skyldes en kombinasjon av gunstig klima, godt jordsmønn og innslag av kalkrik berggrunn. De samme faktorene lokket menneskene hit fra gammelt av, og nå finner vi landets største befolkningkonsentrasjon her. Det aller meste av den opprinnelige, artsrike naturen er i dag borte – dyrket opp eller bygget ned. Rester av viktig natur finner vi hovedsakelig på øyene og i elve-

dalene. Mens flere naturreservater er opprettet på øyene, har ingen av elvedalene fått slik vernestatus. Kort oppsummert er situasjonen slik:

- Alle elvedalene er biologisk viktige.
- Alle har rødlistearter – noen flere titalls.
- Alle har viktige naturtyper.
- Ingen er vernet etter naturmangfoldloven.

Truslene

Elvedalene og deres mange naturverdier er ikke godt nok sikret for fremtiden. Det er press på de gjenværende grønne beltene. Byrådserklæringen av 2019 nedla byggeforbud i en sone på 20 meter langs hovedvassdragene og 12 meter langs sidevassdragene – men bare som en «bør»-regel. Dispensasjoner er gitt. I kommuneplanens arealdel med høringsfrist desember 2023 foreslås at disse grensene blir absolutte – altså en «skal»-regel. Dette er likevel altfor smale soner, og all gjenværende natur langs vassdragene bør egentlig bevares. Dagens grønne belter varierer sterkt i bredde, og kan i visse tilfelle overstige hundre meter. I slike brede partier har mange organismer mulighet for langsiktig overlevelse. Alt av døde trær er en berikelse for mange arter, og bør få

ligge og brytes naturlig ned. Klarer vi å bevare dagens skog og kratt, vil vårens sangfugler også om hundre år lande i elvedalene og berike dem som går elvelangs.

Selv om ny bebyggelse i kantsonene skulle bli helt forbudt, er det andre utfordringer. Det er noen steder slitasje på grunn av ferdsel. Folk hogger trær og kaster søppel. Hageavfall gir uvedkommende planter muligheter. Passer vi ikke godt nok på, kan uønskede arter som canadagullris, mongolspringfrø eller fremmede skjermplanter få rotfeste og konkurrere ut den rike, naturlige floraen. Det gjenstår også å rydde opp i gamle ledninger med forurenset vann som tømmes i sideelvene. Og vi må være på vakt for mulige «uhell» ved at olje eller andre kjemikalier kommer på avveie og havner i elva.

Jarfossen i Lysakerelva. Bebyggelsen er ikke langt unna. Foto: Lars Wilhelmsen

Kommunale og nasjonale grep for å ta vare på elvedalene

Kommunale virkemidler:

Plan- og bygningsloven. Styrker og svakheter.

Kommunen forvalter den viktige plan- og bygningsloven. Den brukes til å bestemme bruken av arealene. Man kan gi tillatelser til utbygging, men også vedta forbud mot naturinngrep, som når man regulerer til naturvernområde. Da det er kommunevalg hvert fjerde år, kan imidlertid en ny politisk konstellasjon endre på tidligere vedtak etter plan- og bygningsloven. Man kan for eksempel oppheve et tidligere vedtak om å regulere et område til naturvern. Eller man kan gi en dispensasjon fra vernevedtaket. Reguleringskategorier som park eller friområder er nok enda lettere å endre enn regulering til naturvern. Man har også kategorien «spesialområder» som kan brukes om grøntområder, men den er lite brukt.

Også velmente spesialplaner for den enkelte elvedal, såkalte kommunedelplaner, er utsatt for dispensasjoner. Særlig har gamle kommunedelplaner en tendens til å miste sin styrke. Intensjonene følges ofte ikke opp av kommunen, og slike planer bør av og til fornyes. Alle slike planer bør ha et skjøtelsesprogram. Her kan det for eksempel stå at all død ved skal bli værende og ikke fjernes. Man kan også ha som mål å bedre vannkvaliteten eller ta vare på viktige livsmiljøer for salamandre.

Alt dette betyr at et «vernevedtak» etter plan- og bygningsloven ikke gir noen langsiktig garanti for beskyttelse av naturen langs elvedalene. Da må vi bruke naturmangfoldloven.

Nasjonale virkemidler:

Naturmangfoldloven

Her er det statsforvalteren som utarbeider forslag, som sendes Klima- og miljødepartementet. Forslaget kvalitetssikres av Miljødirektoratet. Vernet vedtas som Kongelig resolusjon i Statsråd. Vernet kan bare omgjøres ved en ny kongelig resolusjon og er det sterkeste vedtaket vi har. Kommunen samarbeider gjerne i prosessen og har en viktig funksjon som høringsinstans (sammen med grunneiere og ulike organisasjoner).

Vern som *naturreservat* gir god og varig sikring av naturverdier. Verneformen er streng og bør kunne egne seg for de biologisk viktigste elvepartiene. *Landskapsvernområde* er en noe svakere verneform der landskapets struktur og verdier er viktig. Landskapsvern kan nok brukes i visse partier av elvedalene, kanskje særlig der naturen går over i det park-lignende. I dag er det hverken naturreservater eller landskapsvernområder i elvedalene. NOA vil arbeide for å benytte disse strenge verneformene der de er egnet.

Like viktig som rødlisteartene er det generelt høye artsmangfoldet i elvedalene. Buormen trives nær vann og er en god svømmer. Her fra «urskogen» i Ljanselvdalen. Foto: Sigmund Hågvar

Elvedalsgruppen i NOA: Hva har vi gjort til nå?

Siden 2021 har NOA hatt en egen elvedalsgruppe. Den har laget en omfattende sammenstilling over naturverdier, reguleringsbestemmelser og grunn-eierforhold i de ulike elvedalene. Rapporten kan hentes fra NOA sin hjemmeside: <https://naturvernforbundet.no/osloogakershus/oslos-elvedaler/>

Opplysningene i dette heftet om viktige naturtyper og rødlistede arter er basert på kartfestete data. Ytterligere kunnskap kan finnes, og nye undersøkelser av spesialister på ulike plante- og dyregrupper kan avsløre biologiske verdier som har vært ukjent til nå.

Registrerte naturtyper og deres viktighet

er hentet fra <https://kart.naturbase.no>. Fremgangsmåte: Vent til kart over Norge kommer fram. Man klikker på en grønn firkant hvor det står ”Jeg ønsker å...”. Deretter ”Endre synlige kartlag”, så ”Naturtyper, naturmangfold” og til slutt ”Naturtyper – DN håndbok 13” (klikk inne i den lille firkan-ten). Klikk så på et av de skraverete feltene, og en for-klarende firkant kommer fram.

Kategorier: Svært viktig, viktig, lokalt viktig.

Rødlistearter

I dette kartet over Norge kan du zoome deg inn på en utvalgt elvedal: <https://artskart.artsdatabanken.no> Du vil se at det framkommer fargete prikker over artsfunn. De røde er forekomster av rødlistearter. Ved å trykke på en rød prikk kommer artens navn og rødlistestatus fram i en kolonne til venstre. Grønne prikker er arter som ikke er rødlistet. Svarte prikker er såkalt svartelistede arter, som er uønsket fordi de kan fortrenge naturlig vegetasjon. Rødlista bruker følgende truetetskategorier:

CR= Kritisk truet (Critically endangered), ekstremt høy risiko for å dø ut.*

EN= Sterkt truet (Endangered), svært høy risiko for å dø ut.*

VU= sårbar (Vulnerable), høy risiko for å dø ut.*

NT= Nær truet (Near Threatened), nær ved å tilfredsstille kategorien over.

DD= Datamangel (Data Deficient), kunnskaps- mangel, bør undersøkes.

*Kategori har fellesbetegnelsen «Truet».

LC= Livskraftig (Least Concern)

NE= Ikke vurdert (Not Evaluated)

Planstatus for hver elvedal

Det finnes kart over planstatus for Oslo by, herunder grøntarealene langs alle elvedalene. Der kan man zoome seg inn på hver enkelt elvedal. Kartet finner du her hvis du leser Grevlingen på nettet. Linken er: https://od2.pbe.oslo.kommune.no/kart/?_ga=1.119744584.1569931171.1376394867#601960,6637224,8

- En (Ljanselva) har fått en «verneplan» etter plan- og bygningsloven, der det meste er sikret som naturvernområde (pluss noe park og lek). Også i Mærradalen er store deler regulert til naturvernområde.
- Grøntområdene langs de andre elvene har stort sett status som friområde (pluss noe park og lek).
- Tre elvedaler (Akerselva, Alna og Lysakerelva) har fått en egen kommunedelplan, som styrker beskyttelsen.

Eiendomsstatus

NOA har fått laget kart over hvem som eier arealene i elvedalene. Oslo kommune er den største grunn-eier.

Møter med myndigheter, og NOA sin rolle

Elvedalsgruppa har hatt møte med Oslo Elveforum, Statsforvalteren og Bymiljøetaten. Hovedkonklusjonen er: NOA er ønsket som pådriver for de biologiske verdiene i elvedalene, og for å fremme behovet for varige vernetiltak. Vi utfyller i stor grad de andre aktørene. Oslo Elveforum har gjerne hatt fokus på inngrep og gjenåpning. Statsforvalteren arbeider på oppdrag fra staten og har begrenset frihet til å prioritere oppgaver selv. Også Bymiljøetaten, som sitter inne med mye kunnskap om elvedalene, inkludert biologiske verdier, er en oppdragsinstitusjon. Skal de for eksempel utarbeide en verneplan for elvedalene, må det komme som et oppdrag fra byrådet eller bystyret i Oslo. Som frittstående og faglig troverdig organisasjon kan NOA be politikerne om en slik verneplan.

NOA sin visjon

NOA ønsker å sikre en varig sameksistens mellom menneskenes mangfold og naturens mangfold i Oslo–gryta. Da må elvedalene, med sine mange naturtyper og sitt myldrende artsmangfold, få en langt bedre beskyttelse.

Om hundre år skal elvedalenes mangfold av naturtyper og arter være minst like høyt som i dag.

Byrådet bør be Bymiljøetaten om å utarbeide en samlet verneplan for elvedalene, med størst mulig bruk av naturmangfoldloven.

NOA sin elvedalsgruppe på guidet befaring i Lysakervassdraget. Foto: Lars Wilhelmsen

Omtale av hver elvedal, med presentasjon av særlig biologisk verdifulle partier

LYSAKERELVA

Kort beskrivelse

Lysakerelva renner fra Bogstadvannet til Lysakerfjorden. Den er grenseelv mellom Oslo og Bærum. Lengden er 7,7 km, og på denne strekningen har den et fall på 145 meter. Elva har dramatiske partier med fossefall og juv.

Naturverdier

Elvedalen har verdifull natur langs det meste av strekningen, bl.a. «rik blandingsskog i lavlandet». Rødlistearter er registrert langs hele elva. Viktige miljøer er våtmark ved elvebredden, fossesprøytsoner i juv med sjeldne moser, gamle trær og død ved. Elvemusling i øvre del. Denne elvedalen går for å være den biologisk rikeste, og flere organisme-grupper er kartlagt i egne rapporter. Antall registrerte fuglearter er 102, og 11 viktige naturtyper og minst 68 rødlistearter er notert hittil.

Vannkvaliteten er god, og nederst gyter sjøørret og stor laks. (Kanskje andre elvedaler er like rike dersom de biologiske «sporhundene» får slippe til?) Oslo kommune eier langs den ene siden, og Bærum kommune langs den andre.

Biologisk viktigste partier

Hele dalføret er biologisk verdifullt. Vi mener elvedalen bør vernes som naturreservat, både på Oslo-siden og på Bærums-siden.

Borebilla *Microbregma emarginata* er en rødlistet, sårbar bille som er funnet ved Lysakerelva. Den utvikler seg i gamle, levende grantrær.
Foto: Stefan Olberg

Vernestatus og trusler

Kommunedelplan på Oslo-siden ble vedtatt i 2017. Det heter bl.a. at naturverdier skal ivaretas eller økes.

I mars 2020 ønsket Statsforvalteren å innlede dialog med begge kommunene om vern etter naturmangfoldloven. Oslo kommune ønsker naturreservat på sin side. Etter oppfordring fra NOA gikk Bærum kommune i september 2022 med på å starte forhandlinger om et samarbeid om vern med Oslo. Det var en seier for NOA.

Når dette heftet kommer ut i 2024, har statsforvalteren igangsatt en verneprosess for elvedalen, med sikte på naturreservat.

Lysakerelva ovenfor Granfoss. Foto: Lars Wilhelmsen

MÆRRADALSBEKKEN

Kort beskrivelse

Denne bekken er 5,3 km lang og renner ut i Bestumkilen. Kildene ligger i Holmenkollåsen og Voksenlia. Elva er lukket mellom Voksen kirke og Sørkedalsveien ved Hovseter, men fra Sørkedalsveien og ned til Radiumhospitalet renner den åpent i en frodig og lettgått dal. Lenger nede renner den gjennom private hager.

Naturverdier

Viktige naturtyper finnes nesten langs hele vassdraget (ti forskjellige), og minst 50 rødlistearter er registrert. Floraen er usedvanlig rik på grunn av næringsrike og lettoppløselige bergarter. Noen planter er egentlig typiske for fuktige og kjølige fjellområder! Det finnes også sjeldne moser og sopper. En rapport fra Siste Sjanse i 2005 konkluderte med at Mærradalen var et nasjonalt viktig område for bevaring av biomangfold.

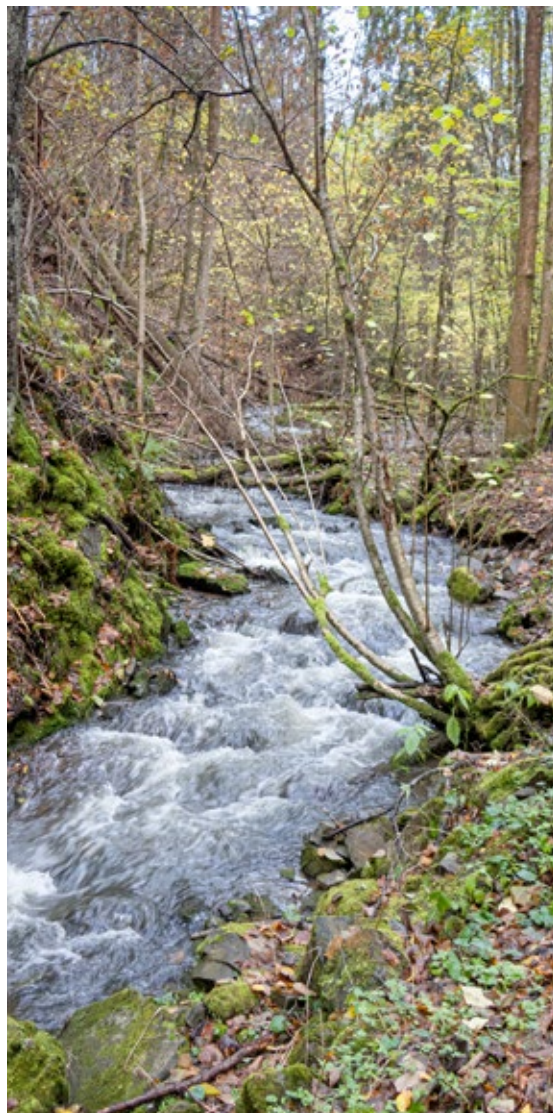
Mærradalsbekken i mai.
Foto: Sigmund Hågvar

Biologisk viktigste partier

Hele det åpne dalføret er verdifullt. Vi mener at naturreservat er riktig verneform, i hvert fall fra Sørkedalsveien og ned til Radiumhospitalet.

Vernestatus og trusler

Store deler av dalen er allerede regulert til spesialområde naturvern (mellom Ring 3 og Sørkedalsveien). Det er et godt utgangspunkt for varig vern. Også området rett syd for Ring 3 har fått strenge reguleringsbestemmelser.

Mærradalen mellom Hovseter og Radiumhospitalet.
Foto: Lars Wilhelmsen

HOFFSELVA

Kort beskrivelse

Hoffselvassdraget har kildene i Holmenkollåsen og renner ut i Bestumkilen. Denne elva har flere sideelver: Holmenbekken, Makrellbekken, Styggedalbekken (fra Store Tryvannet), Skådalsbekken og Slemdalsbekken. Smestaddammene og Hoffsdammen hører med til vassdraget. Det lengste elveløpet er 10,7 km. Der Holmenbekken og Makrellbekken møtes, ligger den flotte Dronningfossen. Ved mye regn går kloakk ut i elva, så vannkvaliteten er ofte svært dårlig.

Naturverdier

Elleve viktige naturtyper samt 52 rødlistearter er registrert. De biologiske verdiene fordeler seg langs hele vassdraget. Frodige skogspartier kan finnes

Hoffselva: Dronningfossen.
Foto: Lars Wilhelmsen

Fra Holmenbekken rett ovenfor Holmendammen, en sideelv i Hoffselva. Foto: Randi Wilhelmsen

hele veien. Vassdraget sies å være et eldorado for botanikere. Mens den øvre delen domineres av bartrær, finnes meget rik løvskog i nedre del.

Biologisk viktigste partier

Flere strekninger har viktige naturtyper og rødlistearter, men prioriteringer er ikke gjort enda.

Vernestatus og trusler

Ingen vernestatus eller reguleringsplan.

Makrellbekken er en sideelv i Hoffselva. Her rett før den krysser Ring 3. Foto: Lars Wilhelmsen

Fra Skådalsbekken, en sideelv i Hoffselva.
Foto: Lars Wilhelmsen

FROGNERELVA

Kort beskrivelse

Elva er 11,8 km lang. Kildene er flere bekker, tjern og vann i Nordmarka, blant annet Sognsvann og Sognsvannsbekken. Navnet Frognerelva har den bare i nederste partier, nedenfor Frøen. Elva renner gjennom Frognerparken og fortsetter nedenfor i en lun og frodig dal – faktisk midt i byen! Utløpet er i Frognerkilen. Vannføringen er svært variabel, og vannkvaliteten er dårlig.

Naturverdier

Denne har tilløp både fra Gaustadbekken og Sognsvannsbekken (fra Sognsvann). Tolv viktige naturtyper og hele 60 rødlistearter er registrert langs elveløpet. Jordsmonnet er godt og kalkrikt, og her vokser mange arter av storvokste trær.

Biologisk viktigste partier

Flere strekninger har viktige naturtyper og rødlistearter, men prioriteringer er ikke gjort enda. Elvedalen nedenfor Frognerparken har en rik vegeta-

sjon og flere rødlistearter. I hvert fall dette partiet er biologisk viktig.

Vernestatus og trusler

Ingen vernestatus eller reguleringsplan.

God forvaltning langs Frognerelva: La store dimensjoner av død ved ligge, til nytte for insekter, sopper, lav og moser. Foto: Sigmund Hågvar

Frognerelva nedenfor Frognerparken – en idyll midt i byen! Foto: Sigmund Hågvar

AKERSELVA (MILJØPARK)

Kort beskrivelse

Fra Maridalsvannet til Bjørvika er Akerselva 9,8 km lang og har et fall på 149 meter. Vassdraget er regulert, og vannføringen varierer mye. Går du langs hele vassdraget, passerer du 11 fosser!

Naturverdier

Kilden er Maridalsvannet. De bredeste grøntarealene finnes øverst i vassdraget. Her er både edelkrepser og elvemusling. Den siste krever rent vann. Rødlisarter (45 kartfestede) og fem viktige naturtyper fordeler seg langs hele elvestrekningen. Alle sidebekkene er lukket. De to lengste er Torshovbekken og Akersbekken. Bergartene er gunstige, næringsrike og kalkrike. Det er registrert over 200 plantearter, over 100 fuglearter, og 15 fiskearter.

Biologisk viktigste partier

Flere strekninger har viktige naturtyper og rødlistearter, men prioriteringer er ikke gjort enda.

De øverste naturbeltene er trolig de bredeste og viktigste: Først meanderne ved utløpet (forbi Teknisk Museum og ned til Kjelsåsveien, og videre nedover til Nydalsbrua). Fra utløpet til Nydalsbrua er sone 1 i rødlisteoversikten, men naturtypene man kan klikke på har allerede område/stedsnavn. Disse områdenavnene

står i naturtypeoversikten. Ned til Nydalsbrua finner vi: Kroksjøer og meandere, viktig bekkedrag, gammel boreal lauvskog, rik edellauvskog.

Vernestatus og trusler

Kommunedelplanen av 1990 var viktig, og man bruker betegnelsen Akerselva miljøpark. Men planen er ikke blitt godt nok fulgt opp. Dessverre ble det lagt inn «utviklingsområder» i kommuneplanen for 2015. Mektige selskap har til og med fått bygge innenfor den byggefrie sonen på 20 meter.

Idyll langs Akerselva. Foto: Randi Wilhelmsen

Akerselva: En gang kraftig forurenset av industri – i dag med fisk og ganske rent vann. Foto: Lars Wilhelmsen

HOVINBEKKEN

Kort beskrivelse

Elveløpet går gjennom byen fra Årvoll, forbi Økern, Hasle og Ensjø til utløp ved Grønland. Mesteparten ligger fremdeles i rør. Men dristige gjenåpninger er foretatt etter 2010, og nye pågår.

Naturverdier

Tjue rødlistearter er kartfestet, og 6 viktige naturtyper. Disse fordeler seg langs hele vassdraget.

Biologisk viktigste partier

Flere strekninger har viktige naturtyper og rødlistearter, men prioriteringer er ikke gjort enda.

I «Bekkedalen» fra Årvolldammen og ned til Trondheimsveien, er det påvist 112 plantearter (inkl. trær), og er utpekt som et av de mest verneverdige løvskogsområder i Oslo. Fuglelivet er rikt.

Vernestatus og trusler

Ingen vernestatus eller reguleringsplan.

Naturlig bekk i Bekkedalen øst for Årvoll skole. Foto: Helene Lode

Et gjenåpnet bekkeløp i Bjerkedalen øst for Bjerke Travbane. Foto: Helene Lode

ALNA (MILJØPARK)

Kort beskrivelse

Elven er ca. 15 km lang og renner fra Groruddalen gjennom kulturlandskap, boligstrøk, industri og skogsområder før den ender i Bjørvika. På Grorud møter den Tokerubbekken (også kalt Fossumbekken) fra Gjelleråsen. Leirfossen syd for Grorud har et fall på 14 meter. Alna er den elva som har lengst strekning gjennom bebygde område, via Alnabru og Bryn. Den kommer fra Alnsjøen i Lillomarka. Mes-teparten av Alna renner åpent, og særlig i øvre deler er det partier med ganske brede, skogkledte naturbelter. Utløpselva fra Østensjøvannet renner ut i Alna ved Bryn jernbanestasjon. Østensjøvannet er vernet som naturreservat med egen forvaltningsplan og omtales ikke nærmere her.

Naturverdier

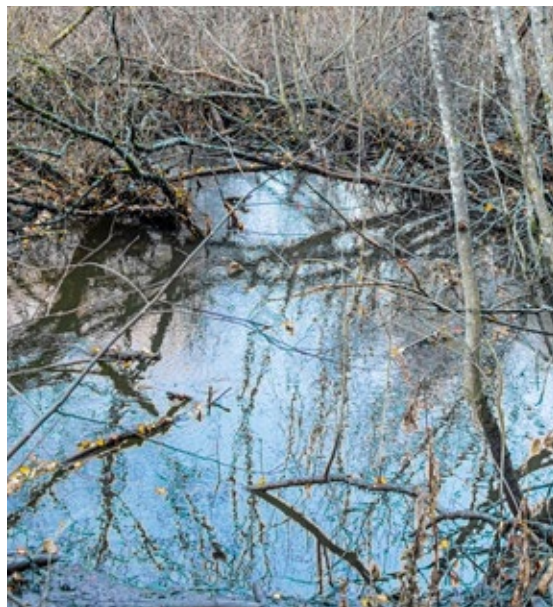
Det er registrert 11 skogtyper, 10 pattedyrarter, 57 fuglearter, 370 karplantearter og ca. 400 sopparter. Rødlisearter finnes langs elvestrekningen (45 kartfestede) unntatt delene når elven renner i rør. Viktige naturtyper (5 ulike) finnes langs hele vassdraget.

Biologisk viktigste partier

Flere strekninger har viktige naturtyper og rødlisearter, men prioriteringer er ikke gjort enda. Frodig «urskog» i Svartdalen. Viktige partier ellers, bl.a. i øvre deler.

Vernestatus og trusler

En kommunedelplan ble vedtatt i 2013. Man bruker betegnelsen Alna miljøpark. Det har vært planer for gjenåpning og miljøoppgraderinger innen 2020. NIVA utarbeidet en mulighetsstudie i 2020. Mye av det som er ønskelig blir imidlertid så dyrt at staten må hjelpe Oslo kommune.

Fra Alnaelva ovenfor Bryn. Foto: Lars Wilhelmsen

Alnaelva i Svartdalen nedenfor Bryn. Foto: Lars Wilhelmsen

LJANSELVA (MILJØPARK)

Kort beskrivelse

Fra Lutvann og Nøkle vann i Østmarka renner elva 14 km til Fiskevollbukta i Bunnefjorden. Viktigste sidebekker er Gjersrudbekken og Prinsdalsbekken. Nesten hele elva går åpent, og mye av elvelandskapet er intakt.

Naturverdier

Viktige naturtyper (ni forskjellige) og minst 20 rødlistearter finnes langs vassdraget. Relativt uberørt vegetasjon. Det er observert 65 fuglearter, hvorav tre rødlistearter: dvergspett, vendehals og skogdue. Femten pattedyrarter. Ljanselva har en relativt uberørt vegetasjon sammenlignet med de andre elvedalene.

Biologisk viktigste partier

Strekning 2, som populært kalles Urskogen, er særlig verdifull biologisk. Naturtyper her: Viktig bekke drag, mye gråor-heggeskog, naturbeitemark, litt rik sump- og kildeskog (og gammel barskog!). Antall rødlistearter her: 15. Hele 149 arter av dyr og planter ble registrert 5.5.2023 av kjukelaget i Sopp- og nyttevekstforeningen, men ingen nye rødlistearter (var tørt).

Vernestatus og trusler

Hundre meter på hver side er regulert til naturvernområde/friområde (unntak er trafikk-knutepunkt ved Hauketo). Grøntbeltet langs elva ble sikret ved et bystyrevedtak i 2003 (reguleringsplan S-3986). Viktige arealer er regulert til spesialområde naturvern.

«Urskogen» i Ljanselvdalen er artsrik og spennende.
Foto: Sigmund Hågvær

Ljanselva nedenfor Hauketo. Foto: Lars Wilhelmsen

ELLINGSRUDELVA

Kort beskrivelse

Dette er Oslo sin grenseelv mot Lørenskog. I motsetning til de andre Oslo-elvene, renner denne nordover. Den starter i Nordre Elvåga i Østmarka og ender etter 7 km i Langvannet i Lørenskog. Vannkvaliteten er god.

Naturverdier

Lokalt viktige naturtyper finnes langs hele vassdraget. Det er registrert sju rødlistearter, bl.a. edelkreps, og tre viktige naturtyper.

Biologisk viktigste partier

Prioriteringer er ikke gjort enda.

Vernestatus og trusler

Ingen vernestatus eller Reguleringsplan.

Ellingsrudelva går gjennom ulike naturtyper.
Foto: Kjell Erik Sandberg

På vei opp til mølleruinene i Ellingsrudelva. Foto: Kjell Erik Sandberg

GJERSJØELVA

Kort beskrivelse

Dette er grenseelv mellom Oslo og Oppegård. Den kommer fra Gjersjøen i Oppegård og renner ut i Bundefjorden ved Ljansbruket i Oslo. Elva er bare 2,5 km lang. Vannføringen er i perioder liten, men vannkvaliteten er god.

Naturverdier

Fem rødlistearter er registrert. Sju viktige naturty-

per finnes langs vassdraget. Her er mye varmekjær skog, bl.a. Follo's største svartorskog.

Biologisk viktigste partier

Prioriteringer er ikke gjort enda.

Vernestatus og trusler

Ingen vernestatus eller reguleringsplan.

Gjersjøelva på sen vinteren. Foto: Lars Wilhelmsen

Generelt om Oslo kommunes (manglende) oppfølging av miljøtiltak for elvene

Kommuneplanens retningslinjer om at det ikke «bør» foretas inngrep innenfor 20 m langs hovedvassdrag og 12 meter langs sidevassdrag må endres til «skal». Sonene er dessuten altfor smale. Gjenværende ubebygde arealer må bevares uansett bredde.

Bydelene langs Akerselva har foreslått vern som landskapsvernområde (2018–19). Bymiljøetaten mener imidlertid at dette er for urbane miljøer til at landskapsvernområde er riktig verneform. Etaten anbefaler som alternativ å ta føringene i kommunedelplanen inn i en revidert arealdel av kommuneplanen. Oslo Elveforum støtter dette.

Oslo Elveforum sier at samtlige vassdrag trenger *forvaltningsplaner*. Det nevnes vannkvalitet, biomangfold, rasteplasser, turveinnett, toaletter, adkomst og skilting. Med andre ord: Menneskenes bruk av elvedalene er både en slitasjefaktor og en positiv opplevelsesressurs. De ulike verdiene i elvedalene må forvaltes i et helhetsperspektiv.

Oppsummering av muligheter etter plan- og bygningssloven:

Kommuneplanens arealdel: Dette er et overordnet dokument for hvordan arealene i kommunen skal brukes og forvaltes. Planen revideres med noen års mellomrom.

Kommunedelplan: Tre av elvedalene har fått sin egen kommunedelplan: Akerselva, Alna og Lysakerelva. Man bruker gjerne betegnelsen «miljøpark». Planen inneholder lokalt viktige retningslinjer om tiltak og forvaltning. Det kan legges inn såkalte «hensynssoner» og områder for bevaring. Kommunedelplaner blir ikke alltid godt fulgt opp, bl.a. fordi tiltak koster. Etter en viss tid bør planen revideres.

Områderegulering: Det utarbeides da en egen *reguleringsplan* for å ivareta for eksempel naturverdier bedre. Det gis her muligheter for ekspropriasjon.

Konklusjon

Bevaring av elvedalene er et eksempel på kunnskapsbasert arealforvaltning. Her er flere verdier i kombinasjon: Rekreasjon, kulturminner og biologisk mangfold. Byens ti elvedaler binder på en måte sammen tre temaer som alltid har vært viktig for NOA: Marka–byen–fjorden. Elvedalene er kontinuerlig utsatt for trusler og fortjener et sikrere og varig vern.

NOA arbeider for at de biologisk viktigste strekningene blir varig vernet etter naturmangfoldloven. Generelt må elvedalene sikres best mulig i kommunens arealplan, og minstebredde på kantsonene må økes kraftig.

Videre samarbeid med Oslo Elveforum er viktig. De er gode på alle slags arealplaner og sender stadig

høringsuttalelser i saker som kan true elvedalene. I en del tilfelle kan naturen langs vassdragene «repareres». Fjerning av søppel og forurensning kan være viktig. Omlegging av stier for å minke slitasje, eller fjerne uønskede planter, er andre tiltak. Her er vi lett over i rene skjøtselsoppgaver.

Vi kan samarbeide med lokallagene i NOA, bydelsutvalgene, vellene og venneforeningene til de enkelte elvene. Lokal kunnskap og initiativ er viktig. Vi bør være konkrete i våre mål og søke råd om hvordan vi lettest kan komme dit. Er proppen hos Statsforvalteren, i byrådet, bymiljøetaten, eller er det behov for flere biologiske utredninger? Økt kunnskap om forekomster av spesielle naturtyper eller rødlistede arter styrker vernearbeidet.

NOAs «hjemmeside» for elvedalsarbeidet: <https://naturvernforbundet.no/osloogakershus/oslos-elvedaler/>

Utvalgt litteratur

Oslo Elveforum 2019. *Turguide. Hvordan finne Oslos bekker og elver med bane, buss, trikk og tog.* 32 s.

Oslo Elveforum 2023. *En blågrønn visjon for byens vassdrag.* 116 s. (Heftet er meget innholdsrikt, med kart. Det kan lastes ned fra hjemmesiden til Oslo Elveforum. Søk på heftets tittel.)

Holtan–Hartwig, T. m. fl. 2010. *Blågrønn hovedstad. Jubel og gråt for Oslos elver og bekker.* Utgiver: Oslo Elveforum.

Internettadresser: www.osloelveforum.no, post@osloelveforum.no

DIKT

Av Sigmund Hågvar

Prøv å gi blaffen

Prøv å gi blaffen og kjenn etter.

Prøv å gi blaffen en stund. I kloden, fremtiden og hele greia.

Prøv å gi blaffen i om den naturen du elsker blir ødelagt.

Det går ikke.

Du har en oppgave.

Stubbesitter

KreativStrek/Sundhell

HYTTA – HUTTE MEG TU

Over et livsspenn som nærmer seg langsomt et sekel, har denne fredsommelige stubbesitter gjennomlevd prosessen fra det enkleste leirbålet i ovn eller på peis til digital forhåndsoppvarming av hytta – helt fra ettertanke under det falmete fotoet av kong Haakon på stueveggen til valgfrie fjernsynskanaler i dag. Takket være en sosial forvaltning av oljeformuen fra Nordsjøen, og ikke bare til fordel for en eller annen Musk eller slusk, har mange av oss fått to svært kraftkrevende boliger – én nær arbeidet og én for ferie- og pensjonist-tilværelsen. Ikke med vann fra et hull i bekkeisen vi selv har kakket, men fra rennende vann i springen.

Jeg er på hytta, og går likevel og beklager meg til min kjære hundevenn puddeltippen med det klingende navn Leika, og oppnår en vennlig labb, litt lett logring og et oppmerksomt blikk. Vi går i fjellskogen innunder våre heimefjell i Jotunheimens forgård nok engang, og

bekymrer oss for utviklingen i fjellet. Særlig jeg.

Fjellbygdene har fått en tiltrengt næring som kan ha forhindret fraflytting. Men hyttebyene eter seg innover fjellviddene. Det skorter ikke på advarsler fra kyndige folk. Fjellreven sliter. Rype ne sliter. Tamrein- og villreinflokkene blir skadelidende. Kanskje kan dyrene med stunder vende seg til vindmøllene som settes opp etter hvert, men neppe med biltrafikken som nødvendigvis følger med vedlikeholdet. Vårt overforbruk av naturressurser har ført oss inn i en klimakrise, som vi har tenkt å løse ved å forbruke enda mer natur.

Det er slikt man kan gå og tenke på når man rusler i fjellskogen sammen med et hengivent bikkjevesen, som forstår en så inderlig vel. Og om litt blir det nok noen skiver brødmat med leverpostei på deling i dag og så.

Vi høres av.

Country Overshoot Days 2024

When would Earth Overshoot Day land if the world's population lived like...

Illustrasjon som viser årets Overforbruksland for en rekke land i verden.

Overforbruksdagen 2024

Earth Overshoot Day eller Overforbruksdagen er den dagen vi har brukt opp jordas ressurser for resten av året. Det er Glocal Footprint Network som hvert år regner ut datoen for Overforbruksdagen. I år annonseres den i juni. I 1970 var Overforbruksdagen den 30. desember. I 2023 var jordas ressurser oppbrukt allerede den 2. august. Norges overforbruksdag i 2023 var 12. april, og vi ble et av de første landene i verden til å bruke opp årets ressurser så tidlig på året. Og det er ikke noe bedre i år. Også i 2024 falt Overforbruksdagen i Norge den 12. april. Det vil si at alle ressurser vi forbraker etter denne datoen, er mer enn jorda tåler.

<https://overshoot.footprintnetwork.org/newsroom/country-overshoot-days/>

LOKALLAG I NOA

Sist oppdatert: november 2023. Send rettelselser til noa@naturvernforbundet.no

Naturvernforbundet i Asker

Kontaktperson: Jan Häusler, 982 99 667, asker@naturvernforbundet.no

Naturvernforbundet i Bærum

Kontaktperson: Kari Balke Øiseth, 905 18 537, baerum@naturvernforbundet.no

Naturvernforbundet i Groruddalen

Kontaktperson: Vera Johannessen, groruddalen@naturvernforbundet.no

Naturvernforbundet på Jevnaker

Kontaktperson: Per O. Brørby, 954 09 845, jevnaker@naturvernforbundet.no

Naturvernforbundet i Lillestrøm

Kontaktperson: Nikolai Oldervik, 419 04 774, lillestrom@naturvernforbundet.no

Naturvernforbundet i Lørenskog

Kontaktperson: Tom Clark, 977 10 561, lorenskog@naturvernforbundet.no/clarkgorko@gmail.com

Naturvernforbundet i Nannestad/Gjerdrum

Kontaktperson: Todd Nore, 932 31 716, todd_nore@hotmail.com

Naturvernforbundet i Nes

Kontaktperson: Karin Olsen, 419 20 615, nes@naturvernforbundet.no

Naturvernforbundet på Nesodden

Kontaktperson: Peter Schjøberg, 908 46 613, peterschjo@gmail.com

Naturvernforbundet i Nittedal

Kontaktperson: Hanna Hånes, nittedal@naturvernforbundet.no

Naturvernforbundet i Nordre Follo

Kontaktperson: Bjørn Gunnar Ganger, nordrefollo@naturvernforbundet.no

Naturvernforbundet i Oslo Nord

Kontakt: Henrik Hovland, 976 56 442, oslonord@naturvernforbundet.no

Naturvernforbundet i Oslo Sør

Kontaktperson: Ingvild Melvær Hanssen, 990 04 232, oslosor@naturvernforbundet.no

Naturvernforbundet i Oslo Vest

Kontaktperson: Henninge Torp, 481 98 285, oslovest@naturvernforbundet.no

Naturvernforbundet i Oslo Øst

Kontaktperson: Mari Gjerdåker, 413 14 982, osloost@naturvernforbundet.no

Naturvernforbundet i Ås

Kontaktperson: Eline Ziener Antonisen, aas-annv@naturvernforbundet.no

Naturvernstudentene i Oslo

Kontakt: natstudoslo@gmail.com

Naturvernstudentene NMBU

Kontakt: naturvern@nmbu.no

KONTAKTPERSONER I REGIONER UTEN LOKALLAG

ENEBAKK

Kontaktperson: Kjell Arild Ødegård, 473 82 810

AURSKOG-HØLAND

Kontaktperson: Yvonne Ødegaard, 477 12 456, yvonneodegaard@gmail.com

KONTAKTPERSONER NATUR OG UNGDOM

Oslo Natur og Ungdom Kontaktperson: Ruby Griffin Solheim, 458 74 795, rubys@nu.no

Akershus Natur og Ungdom Kontaktperson: Hanna Kristina Jakobsen, 988 33 789, hannaj@nu.no

KONTAKTPERSONER I NOAS TEMALAG

Fjordgruppa: Jørn Erik Bjørndalen, jorn.bjorndalen@gmail.com
og Elisabeth Sletten, sletten.elisabeth@hotmail.com

Markagrappa: Bjørn Faafeng, bjanfa@gmail.com

SETT OG SAKSET

av Ingunn Lund-Vang

Ny kartlegging av insekter i hule eiker

Eika er et tre som er ekstra viktig for det biologiske mangfoldet, og har fått status som utvalgt naturtype (hule eik). Den nasjonale overvåkingen av hule eiker viser at det forsvinner ca. 1500 av disse hvert år. NINA/Norsk Institutt for naturforskning arbeider med et nytt overvåkingsprosjekt for insekter i hule eiker. Det handler om truede og nær truede insekter. I hule eiker lever det blant annet biller med fantastiske navn som eikegullbasse, edelsmelle og eikevedsoppbille. Kartleggingen ble gjort i et utvalg av 100 eiker fra totalt 600 eiketrær registrert i den nasjonale eikekartleggingen i 2019. I fjor sommer ble det samlet inn insekter fra 50 eiker i region Øst (Oslo, Viken (nå Akershus, Buskerud, Østfold), Telemark & Vestfold). Selve rapporten finner du her: <https://brage.nina.no/nina-xmliui/handle/11250/3120461>

Kilde: nina.no

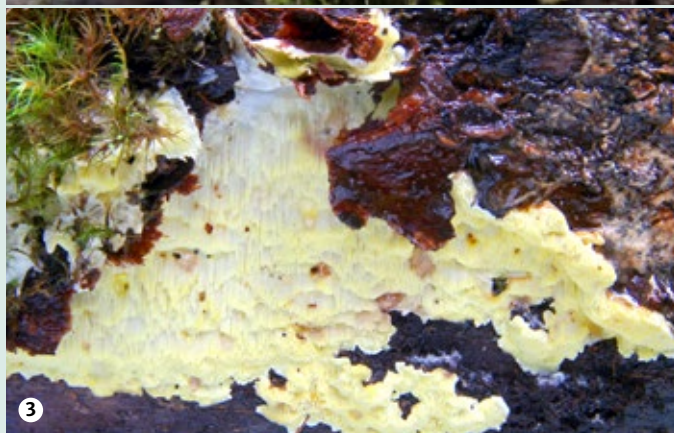
Bildekavalkade om sjeldent liv ved Oslos elver

1

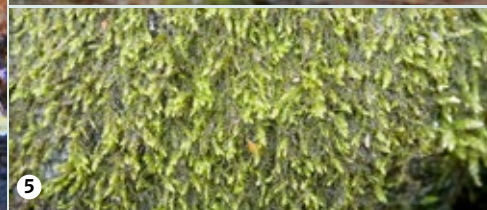
2

3

4

5

1: Stammesigd (*Dicranum viride*), en sårbar mose som er funnet ved Lysakervassdraget. Foto: John Gunnar Brynjulvsrud. **2:** Pelsblæremose (*Frullania bolanderi*) er rødlistet som sårbar. Den er påvist langs Lysakervassdraget i Mærradalen og langs Ljanselva. Foto: John Gunnar Brynjulvsrud. **3:** Gul snyltekjuka (*Antrodiella citrinella*) snylter på rødrandkjuka. Arten er rødlistet som «Nær truet». Den er blant annet påvist ved Lysakerelva, Ljanselva og Ellingsrudelva. Foto: Tom Hellig Hofton. **4:** Fakkeltvebladmose (*Scapania apiculata*) er en sårbar art som er funnet ved Hoffselva. Foto: Torbjørn Høitomt. **5:** Striglekrypmose (*Hygroamblystegium fluviatile*) er nær truet. Den er påvist ved Lysakerelva. Foto: John Gunnar Brynjulvsrud.

Granråtevedbilleren *Hylis procerulus* er rødlistet som nær truet. Billen er påvist ved Lysakerelva og er ansvarsart for Oslo og Akershus. Foto: Stefan Olberg.

